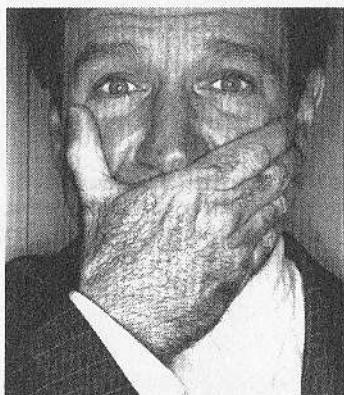

ROBIN
WILLIAMS

ROBIN WILLIAMS

DAVE ITZKOFF

Traducere din engleză de
Ianina Marinescu

VICTORIA BOOKS

CUPRINS

Prolog	11
Partea întâi: COMETA	
1. Punky și lord Posh	17
2. Artistul eliberat	47
3. Nebunie cu acte în regulă	89
4. Extraterestrul meu preferat	129
5. Robin Williams Show	163
6. Mork o face de porc	191
7. Bungaloul 3	219
Partea a doua: STEAUA	
8. Domnul Fericire	247
9. Încurajări aspre	275
10. Buuuuuuuună dimineată!	303
11. O, căpitane!	331
12. Elemente de vis cu asociații fantasmagorice	361
13. Omul-tată	389
14. Bufeuri	415

Respect pentru oameni și cărți

15. Băiatul de aur	447
16. Alb îmbătător	477
17. Arme de autodistrugere	509
18. Un tigru în plină iarnă	537
19. S-a dus	565
20. Totul va fi bine	595
21. Camera cea Mare	619
Epilog	639
Robin Williams: selecție de apariții și premii	645
Note	653
Mulțumiri	719

Prolog

1977. E sfârșitul verii și nimănui dintre cei aflați la Great American Music Hall nu-i mai arde de râs. De ore întregi, sala asta veche și bogat ornamentată din San Francisco, pe care chiar și admiratorii ei o compară cu un bordel din *Barbary Coast*¹, e plină de fum de țigară. Atmosfera fetidă fierbe sub reflectoarele echipei de cameramani. Multimea, undeva în jur de șase sute de oameni îmbrăcați în haine lejere, înflorate, e strânsă în jurul meselor de stejar în balcoane și sub candelabrele electrice. Spectatorii au stat aici toată seara, ademeniți de promisiunea unei distractii pe gratis și de spectacolul unei înregistrări televizate. Ei sunt dintre cei mai aventuroși din punct de vedere cultural, dat fiind că trăiesc în acest oraș liberal care în ultima vreme pur și simplu a explodat de talent comic. Așa că au văzut și au auzit o mulțime de stand-up de-a lungul anilor, dar și în seara astă care dă pe dinafără de artiști. Ba chiar pe unii dintre ei i-au recunoscut din cluburile de prim-prejur. Însă magnetismul din momentul de apogeu al

* Cartier rău famat din San Francisco (n.t.).

1

Punkysilord Posh

Casa, aflată la intersecția dintre Opdyke Road și Woodward Avenue, în colțul cel mai nordic, era altfel decât toate celelalte.¹ Bâtrânul și uriașul conac, vechi de aproape 70 de ani, se înălța încântător și șușii în designul lui asimetric, cu acoperișuri și mansarde de înălțimi diferite și cu un hornuri care se întindeau spre cer. Aici, în Bloomfield Hills, o bogată suburbie nordică a orașului Detroit, unde mari directori din industria de automobile își petrec serile și weekendurile într-un confort rustic alături de soțile, copiii și servitorii lor, această casă neobișnuită era cu mult mai mult decât avea nevoie o familie. Așezată pe terenul unei foste ferme și întinzându-se pe vreo 12 hectare, avea o poartă de acces, grădini, hambare și un garaj spațios care putea adăposti peste două duzini de mașini. Ba chiar avea și un nume, Stonycroft*, aspru și descurajant pentru locul liniștit și retras în care se găsea. De jur împrejur, vecinii se aflau la kilometri distanță, aşa

* *Stonycraft* (în limba engleză, în original), se poate traduce, aproximativ, drept ferma pietroasă (n.r.).

încât nicio urmă de agitație nu tulbura liniștea locatarilor, în afara unor întâmplătoare lovitură de golf, ce se auzeau de la un club din apropiere. Cel mai adesea, reședința rece răsună de ecurile stârnite în încăperile goale, fiindcă actualii locatari lăsau o mare parte din cele 40 de camere ale casei neocupate, neîncălzite și nefolosite. Dar la ultimul etaj, care se întindea pe toată lățimea casei, era un pod. Iar în pod era un băiat.

Imensul conac a fost unul dintre multele locuri în care Robin Williams a trăit până să devină adolescent, acesta fiind doar cel mai recent popas din copilăria sa itinerantă, petrecută într-un du-te-vino continuu între Michigan și Illinois, pe măsură ce tatăl său urca pe scara ierarhică de la Ford Motor Company. În acest tur de-o viață mai urmează și alte destinații, fiecare dintre ele fiindu-i cămin pentru o vreme, însă niciodată pentru totdeauna. După câțiva ani avea să părăsească Stonycroft împreună cu părinții săi, dar, într-un anume sens, Robin nu va mai pleca niciodată din acel pod. Era domeniul său exclusiv, locul în care era lăsat singur cu el însuși ore în sir.² Pentru că aici era liber, își împărtea spațiul cu prietenii imaginari, inventați de mintea sa. A făcut din acest loc scena unor mari bătălii, pe care avea să le poarte împreună cu colecția sa de soldătei, un batalion care număra mii de bărbați, iar pentru fiecare dintre ei Robin a creat o personalitate și o voce unică. Era spațiul lui privat de repetiții unde învăța să imite cu măiestrie numerele de stand-up ale comedianților săi preferați, pe care le înregistra cu ajutorul unui magnetofon ținut pe televizor.

Podul era terenul de joacă al minții sale, locul unde își putea lăsa imaginea să se avânte fără opreliști. Era sanctuarul lui departe de lume și punctul lui de veghe de deasupra ei – locul din care putea să observe

și să absoarbă totul, culmea pe care nimeni și nimic nu-l putea atinge. Era însă și un refugiu teribil de singuratic, iar sentimentul acesta de solitudine l-a însoțit dincolo de aceste ziduri. Ieșea din cameră cu o imagine de sine care, pentru cei din afară, putea părea de nepătruns și întoarsă pe dos. Într-o încăpere plină cu necunoscuți se credea dator să-i amuze și să-i facă fericiți pe toți, dar se simțea complet abandonat în compania celor care-l iubeau cel mai mult.

Aceste trăsături fundamentale îi fuseseră transmise lui Robin de către părinții săi cu mult înainte ca familia Williams să ajungă la Stonycroft. Tatăl său, Rob, originar din Midwest, era un bărbat greu de mulțumit, direct și practic, un erou de război care credea în valoarea unei zile grele de muncă. Aprobarea sa, dăruită arareori și fără tragere de inimă, îl va ocoli pe Robin până la maturitate. Mama lui, Laurie, era în multe privințe opusul soțului ei: o sudistă veselă, plină de fantezie și independentă, care-l adora pe Robin și era atentă cu el. Dar frivolitatea ei o făcea imprevizibilă, iar suportul emoțional venit din partea ei, la fel de vital pentru Robin, s-a dovedit la fel de greu de obținut.

La un anumit nivel, Robin a înțeles că era amestecul perfect al părinților săi, doi oameni extrem de diferiți care, după câțiva pași greșiti la începuturi, și-au găsit unul în altul partenerul cel mai potrivit pentru întreaga viață. Așa cum avea să admită el mai târziu:

— Nebunia o am de la mama. Disciplina, de la tata³.

Dar prin contopirea trăsăturilor, comportamentelor, ciudăteniilor și neajunsurilor lor au creat temelia pentru un fiu a cărui viață urma să fie plină de paradoxuri și dezacorduri. Ca adult, Robin spunea despre sine că a fost un copil supraponderal, doar ca să o facă pe Laurie să dărâme această analiză de sine negativă, uneori

chiar în fața lui, băgându-i sub ochi fotografii ce doveau contrariul.⁴ A crescut conștient de luxul în care trăia, ba chiar făcând din asta materiale umoristice – după cum glumea el mai târziu: „Tati, tati, vino sus, Biffy și Muffy sunt triști. Noi avem doar șapte serviitori. Și toate celelalte familii au zece”⁵ –, dar când s-a simțit presat pe acest subiect, nu a reușit de fiecare dată să admită că familia sa era bogată. Spunea despre el că era singur la părinti, deși avea doi frați vitregi pe care-i iubea și-i considera frații lui buni. Spunea despre sine că este singuratic, chiar dacă avea prietenii la fiecare școală la care a mers și în fiecare oraș unde a crescut.

Ca urmare a teribilei singurătăți de care a avut parte în copilărie și a emoțiilor năvalnice care provineau dintr-o adolescență petrecută într-o perpetuă stare de provizorat – în opt ani a fost la șase școli difierite –, Robin a ajuns la concluzia că educația lui a fost una relaxată și necomplicată.⁶ Mulți ani mai târziu, el a afirmat:

— E precum confuzia pe care o fac oamenii între comedie și suferință. Copilăria mea a fost de-a dreptul frumoasă⁷.

Având în vedere că și-a petrecut întreaga viață învățând, putea să se definească oricum voia, ale-gând și selectând de încă dincolo acele bucățele din trecutul lui care i se păreau utile, în timp ce se debarasa de restul. Și-apoi, nu toate contradicțiile trebuiau să fie dăunătoare. Unele se puteau dovedi de-a dreptul fertile.

Într-o fotografie portret a lui Rob și Laurie Williams, făcută pe la începuturile relației lor, cei doi fac o pereche foarte contrastantă.⁸ Mai târziu, Robin avea să spună:

— Imaginează-ți-i pe George Burns și pe Gracie Allen arătând ca Alastair Cooke și Audrey Hepburn. Așa sunt și părintii mei⁹.

Trăsăturile tatălui său sunt plăcute, dar ascuțite, severe și osoase; e proaspăt ras, iar părul lui negru e tuns scurt și aranjat cu multă precizie. Chipul mamei este rotund, cald și deschis și chiar și în această imagine alb-negru este imposibil să nu remarcă strălucirea veselă din ochii ei albaștri. Zâmbetul ei cu gropițe lasă să se vadă un sir de dinți strălucitori; el are o expresie plăcută și un zâmbet subțire, cu buzele strânse, nelăsând să se întrevadă nimic. Stau îmbrățișați, brațul lui încunjurându-l pe al ei chiar sub marginea de jos a imaginii, și în pofida tuturor lucrurilor care-i despart se vede limpede că se iubesc sincer.

Robert Fitz-Gerrell¹⁰ Williams, cunoscut ca Rob, provine dintr-un mediu privilegiat, unde i s-a repetat mereu că adversitățile pot fi depășite prin muncă și perseverență. S-a născut în 1906 într-o familie înstărită din Evansville, Indiana, unde tatăl său, Robert Ross Williams, era proprietarul unor mine și al unor firme de cherestea.¹¹ Tânărul Rob avea o înclinație ascunsă către veselie, iar uneori, în glumă, le spunea oamenilor că mama lui era o prințesă indiană. Pe când era în gimnaziu, tatăl lui avea ceea ce Laurie urma să numească mai târziu „accese periodice”, rezervând un apartament la hotelul Blackstone din Chicago, unde se ducea și înhăța una sau două fete din cor și-apoi „trägea câte-un chef cu strigături”.¹² Pe când Rob nu avea mai mult de doisprezece ani, cădea uneori în sarcina lui să facă vreo 500 de kilometri spre nord, până la Chicago, însotit de un negru care era servitorul familiei, ca să-l ajute pe taică-său să se trezească din betie

și să-l aducă acasă. Mai târziu, el s-a înscris la Kenyon College din Ohio, dar în 1926, când prăbușirea bursei aproape că a distrus afacerile familiei Williams, a fost nevoie să renunțe la școală, să se întoarcă la Evansville și să se angajeze în mină ca ajutor de inginer. Câțiva ani mai târziu, când Robert Ross s-a îmbolnăvit grav, Rob, fără să stea pe gânduri, și-a oferit propriul sânge pentru transfuzii, până când, în cele din urmă, tatăl său și-a scos acul din braț și i-a spus:

— Nu vreau să mai faci asta – ai făcut destul.¹³

Robert Ross a murit la scurt timp după aceea.

Rob și prima sa soție, Susan Todd Laurent, au avut un fiu, născut în 1938; i-au pus numele Robert Todd Williams, cunoscut apoi ca Todd.¹⁴ Dar în 1941 Rob și Susan s-au despărțit, iar Susan l-a luat pe Todd să locuiască împreună cu ea în Kentucky. Rob era director la Ford când Statele Unite au intrat în al Doilea Război Mondial și s-a înrolat în Marină, devenind locotenent pe nava USS *Ticonderoga*, un portavion din Pacific.¹⁵ La 21 ianuarie 1945, aflată pe mare, în apropiere de Filipine, *Ticonderoga* a fost atacată de piloți kamikaze japonezi, unul dintre aceștia prăbușindu-se prin puntea portavionului și reușind să detoneze o bombă în hangar, distrugând astfel mai multe avioane care se aflau acolo. În atac au fost uciși sau răniți peste o sută de marinari, Rob fiind și el rănit în urma unor lovitură de șrapnel în spate, în picioare și în braț, când a sărit în fața căpitanului său pentru a-l proteja de o explozie.

Nu a mai putut fi trimis din nou pe front din cauza rănilor, aşa că a acceptat fără tragere de inimă un job de funcționar public la Washington. La scurt timp însă, s-a întors să lucreze pentru Ford, unde a obținut un post de conducere și, în cele din urmă, a avansat la poziția de director național de vânzări pentru divizia

Lincoln Mercury din Chicago.¹⁶ Acolo, în 1949, la o dublă întâlnire pe nevăzute, într-un restaurant de lux, Rob a cunoscut-o pe Laurie McLaurin Janin, o Tânără divorțată și plină de viață.¹⁷ Laurie a venit cu secretara lui Rob, iar Rob a apărut cu bărbatul care trebuia să fie perechea lui Laurie, dar foarte repede a devenit evident că Rob și Laurie aveau ochi doar unul pentru altul. Rob i-a spus secretarei sale să ia niște rață sălbatică din frigiderul restaurantului și să se ducă acasă, timp în care Laurie și-a expediat și ea partenerul care-i fusese menit.

— M-am gândit: hei, să înceapă distractia! a povestit ea mai târziu.

Laurie a fost atrasă fizic de Rob, a fost captivată de increderea lui în sine și a fost de-a dreptul fascinată de charisma lui intensă, pe care el și-o subevalua.

— Putea să intre într-o încăpere, oriunde, și în clipă în care păsea înăuntru, oamenii îi acordau dintr-o dată atenție, povestește ea.¹⁸ Puteam să mergem la orice restaurant, de oriunde, la cel mai bun. Șeful de sală venea și spunea:

— Domnule, aveți rezervare?

El îi zicea foarte politicos:

— Nu, nu am.

Iar celălalt spunea:

— Poftiți pe-aici.

Și mai spune Laurie despre Rob:

— Cu siguranță avea un CEVA al lui. Cu majuscule.¹⁹

Dar avea și o parte mai întunecată, care ieșea la iveală când începea să bea. Când cei doi nu s-au înțeles cu privire la o întâlnire anulată, iar Rob a crezut că ea l-a părăsit, a fost devastat.²⁰ După asta, i-a povestit lui Laurie:

— Am ieșit în oraș și m-am făcut pulbere.

— Ce vrei să spui? Bei în fiecare seară, i-a răspuns ea.

Probabil că cea mai mare ceartă a lor, povestește Laurie, a avut loc pe când erau la restaurant și beau ceva, iar Rob s-a aplecat peste masă și i-a spus:

— Știi ceva? Am o imaginație mai bună decât a ta.

Laurie își amintește:

— O, Doamne, chestia asta m-a scos complet din minti.

Laurie s-a născut în 1922, în Jackson, Mississippi, și a fost crescută în New Orleans, unde s-a trezit absorbită în cultura epicuriană a orașului, fiind nelipsită de la petrecerile animate pe care le dădeau părintii săi.²¹ Căsătoria părintilor ei era considerată ușor scandaloasă în acest oraș preponderent catolic: tatăl ei, Robert Armistead Janin, era catolic, însă mama sa, Laura McLaurin, era protestantă.²² Cei doi s-au separat când ficii lor avea cinci ani și au divorțat la scurt timp, după aceea Laurie rămâneând să locuiască alături de și mai ostracizata ei mamă.²³

Familia McLaurin descindea din clanul MacLaren din Scoția²⁴, iar stră-străbunicul lui Laurie, Anselm Joseph McLaurin, fusese căpitan în armata confederată în timpul Războiului Civil, mai târziu fiind ales senator al Statelor Unite și guvernator al statului Mississippi.²⁵ Însă Laurie s-a trezit privată de această descendență aristocratică în 1929, când mama ei s-a recăsătorit.²⁶ Noul ei soț, Robert Forest Smith, a adoptat-o pe Laurie și a poreclit-o „Punk”, spre consternarea ei.

— Ușile care îi erau deschise lui Laurie McLaurin Janin s-au trântit în fața lui Punky Smith, povestește Laurie, care, cu toate acestea, va adopta porecla, la maturitate spunându-le prietenilor să-i zică Punky.

Privind în urmă la copilăria sa, ea va admite că a existat o înclinație spre alcoolism care s-a manifestat

în familie, din cauza căreia nu s-a putut baza pe mama ei și care i-a afectat stabilitatea propriei vieți.

— Când eram mică, spune Laurie, nu știam niciodată dacă atunci când o să mă trezesc voi fi Zâna Zorilor sau Micuța Orfelină.²⁷

Și tatăl ei natural avea probleme cu alcoolul.

— Asta m-a făcut să-mi dau seama că nu ne putem permite să bem. Au fost oameni în familie care au ajuns foarte sus, iar apoi BUM! Pur și simplu s-au prăbușit din cauza alcoolului. Dacă nu-i fac față, stai departe. Pur și simplu e o otravă pentru familia noastră.²⁸

Marea Criză aproape că l-a ruinat pe Robert Smith.²⁹ Au urmat mai bine de zece ani de pribegie pentru familia lui Laurie, perioadă în care s-au mutat de colo colo între New Orleans și Crowley, Louisiana. La un moment dat, tatăl ei vitreg s-a gândit să-și deschidă o afacere cu înghețată.

— Pentru prima dată în viața mea nu am avut o servitoare de culoare, povestește Laurie. Am crezut că este sfârșitul.³⁰

Spre finalul adolescenței s-a mutat la Pass Christian, Mississippi,³¹ apoi înapoi la New Orleans,³² unde, în 1941, Laurie s-a dus să stea cu chirie, iar părintii ei au plecat în Mobile, Alabama. Pentru o vreme a jucat ca actriță în Cartierul Francez.³³ La începutul celui de-al Doilea Război Mondial, pe când lucra pentru Biroul de Meteorologie din New Orleans, Pentagonul a vrut să știe dacă vorbea limba franceză.³⁴

— Fluent, a mințit ea și a fost transferată la un birou din Georgetown.

Acolo, la Washington, a cunoscut un Tânăr ofițer de marină, pe numele său William Musgrave, cei doi căsătorindu-se cu puțin timp înainte ca el să fie trimis în Pacificul de Sud.³⁵

Numindu-se acum Laurie McLaurin Musgrave, Respe și-a petrecut o parte din război în San Francisco, luând cursuri de litografie și intersectându-se (după spusele ei) cu oameni precum Frank Lloyd Wright și Henry Miller.³⁶ După încheierea războiului, William Musgrave s-a întors acasă, iar cei doi au stat o scurtă perioadă la San Diego, apoi s-au mutat la Chicago, unde el s-a angajat ca electrician.³⁷ În 1947, Laurie a născut un fiu, pe Laurin McLaurin Musgrave, care mai târziu avea să fie cunoscut ca McLaurin.³⁸ Când era mic, copilul a făcut pneumonie, iar Laurie, temându-se de efectul pe care l-ar fi putut avea asupra lui iarna tot mai grea din Chicago, l-a trimis să stea cu mama și cu tatăl ei vitreg în Mobile. Puțin după aceea, Laurie și William s-au separat și au divorțat. Era pe cont propriu, dar era dârză și entuziasmă de tot ce o aștepta mai departe. Mai târziu, Laurie avea să spună:

— M-am căsătorit prea Tânără. M-am gândit doar că vreau să ies din găoace și să-mi desfac aripile.

Doi ani mai târziu, pe când lucra ca model pentru magazinul universal Marshal Field's, l-a cunoscut pe Rob Williams, care i-a mișcat atât de puternic inima nonconformistă încât i-a cumpărat *ea lui* un inel de logodnă și l-a cerut în căsătorie.³⁹ Pe 3 iunie 1950 au fost cununați de un judecător de pace din Omaha, Nebraska, iar luna de miere și-au petrecut-o la o cabană de pescuit din Hayward, Wisconsin.⁴⁰ După aceea, Laurie i-a spus lui Rob:

— A fost cea mai zgombatoasă lună de miere pe care am trăit-o vreodata.

Tinerii căsătoriți s-au mutat într-un apartament din partea de nord a orașului Chicago,⁴¹ iar la 21 iulie 1951, la Wesley Memorial Hospital, Laurie a născut un băiat, pe Robin McLaurin Williams.⁴² Deși Robin avea mai

târziu să glumească spunând că pentru mama sa să nască natural însemna „să nască nemachiată”⁴³, Laurie își amintește că venirea lui pe lume a fost ușoară, gata-gata să aibă loc în holul spitalului. Pe când personalul medical o tot bombardă cu întrebări și cereri de informații personale, Rob i-a admonestat:

— Duceți femeia asta într-un salon. Altfel o să nască aici.⁴⁴

După cum povestește Laurie:

— M-au dus în cele din urmă într-un salon, mi-au făcut o injecție, iar când m-am trezit mi-au spus: „Aveți un băiețel superb”. Asta a fost tot.

Spre deosebire de greutățile pe care Laurie le-a avut după nașterea primului ei fiu, McLaurin, cu Robin nu a avut probleme, căci el era vesel și sănătos și a fost crescut în principal de o bonă pe nume Susie. (Zeci de ani mai târziu, fără ezitare, Laurie va continua să o descrie pe Susie ca fiind „colorată”.)⁴⁵

Despre Susie, Robin avea să spună mai târziu:

— Nu acceptă să-i ieșă din cuvânt cu nimic. Dacă făceai o încercare și spuneai: „Nu fac asta”, ea spunea: „Mm-hmm, ba eu cred că o s-o faci. Cred că o să-ți miști trupul mlădios ÎN CAMERA TA!” Era o adeverată forță.⁴⁶

La scurt timp după nașterea lui Robin, familia s-a mutat din Chicago într-o casă închiriată din Lake Forest, o suburbie situată la vreo 50 de kilometri de nordul orașului, astfel începând traiul migrator al familiei Williams, care avea să dureze mai mulți ani.⁴⁷ Rob, negociatorabil, era cel care găsea de regulă reședințele, iar Laurie se ocupa cu amenajarea lor și cu primirea oaspeților;⁴⁸ acestea erau calități cruciale pe vremea când Rob lucra la Ford, care era în continuare considerată o afacere de familie, iar directorii săi se așteptau să fie invitați frecvent la petreceri.